

УДК 811.161.2'27

DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2022.27.3.23>

THE CONCEPT OF "SLANG" AND ITS BASIC CHARACTERISTICS

ПОНЯТТЯ «СЛЕНГ» ТА ЙОГО СУТНІСНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ

Мірошник С.О.,

orcid.org/0000-0002-4511-5704

*старший викладач кафедри іноземних мов і перекладу
Національного авіаційного університету*

Статтю присвячено сленгу та його сутнісним характеристикам. Мета статті полягає у визначенні поняття «сленг» та виокремленні його сутнісних характеристик. Встановлено, що сленг використовується у неофіційному стилі мовлення і може відтворюватись словом, фразою або реченням. Зазвичай сленг має високий рівень утворення та зникнення в домінуючій культурі. Проаналізовано низку наукових підходів до визначення поняття «сленг». З'ясовано, що сленг – це неофіційний словник, що складається з нових або довільно змінених слів у поєднанні з дотепними фігурами мовлення. Сленгізми – це виразні, головним чином іронічні, слова, що використовуються для створення нових назв для деяких речей, які є частими теми бесіди. Виокремлено такі характерні риси сленгу: сленг – це лексичне явище; сленг – це лексика, що виникає і використовується перш за все в усному мовленні; сленг характеризується яскраво вираженим фамільярним забарвленням більшості слів і висловлювань; фамільярне емоційне забарвлення багатьох слів і висловів сленгу відрізняється значним різноманіттям відтінків; сленг – це нелітературна мова; сленг – це розмовний варіант професійного мовлення, жаргон; сленг – це групова говірка; сленг – це варіант лексичних норм. Визначено, що до сленгу, як правило, відносять такі розряди слів та словосполучень: слова, які належать до злочинського жаргону; розмовні слова (колоквіалізми); образні слова та вирази; аббревіатури; діалектизми; професіоналізми; випадкові утворення (оказіоналізми); слова, утворені в результаті конверсії; звичайні слова та словосполучення літературної англійської мови, що іноді відносять до сленгу; контекстні значення слів, що виникли в результаті застосування окремих стилістичних прийомів (іронії, парафрази тощо). Доведено, що сутнісні характеристики сленгу поділяються на: загальні, групові, семантичні, формальні та додаткові характеристики.

Ключові слова: сленг, знакова система, мова та суспільство, літературна мова, емоційне забарвлення.

The article is devoted to slang and its basic characteristics. The purpose of the article is to define the essence of the concept of "slang" and distinguish its basic characteristics. It has been established that slang is used in an informal style of speech and can be represented by a word, phrase or sentence. Usually, slang has a high rate of forming and disappearing in the dominant culture. A number of scientific approaches to defining the concept of "slang" have been analyzed. It is understood that slang is an informal dictionary consisting of new or arbitrarily changed words combined with witty figures of speech. Slangisms are expressive, mainly ironic, words used to create new names for some things that are frequent topics of conversation. The following characteristic features of slang are distinguished: slang is a lexical phenomenon; slang is a vocabulary that arises and is used primarily in oral speech; slang is characterized by a pronounced familiar colouring of most words and expressions; the familiar emotional colouring of many slang words and expressions is distinguished by a significant variety of shades; slang is a non-literary language; slang is a colloquial version of professional speech, jargon; slang speech of a group; slang is a version of lexical norms. It has been determined that slang usually includes the following categories of words and phrases: words that belong to thieves' jargon; spoken words (colloquialisms); figurative words and expressions; abbreviations; dialectics; lexical units biased professionally; accidental formations (occasionalisms); words formed as a result of conversion; ordinary words and phrases of the literary English language, which are sometimes classified as slang; contextual meanings of words arising from the use of certain stylistic techniques (irony, paraphrase, etc.). It has been proved that the basic characteristics of slang are split into: general, group, semantic, formal and additional characteristics.

Key words: slang, symbolic system, language and society, literary language, emotional colouring.

Постановка проблеми. Сучасне неформальне мовлення щодня збагачується за рахунок нових слів, що відображають особливості соціально-політичного життя суспільства та розвитку усіх його галузей. Саме неофіційний стиль мовлення досить часто наповнений сленгом. Сленг, як правило, використовується у неофіційному стилі мовлення і може відтворюватись словом, фразою або реченням. Зазвичай сленг має високий рівень утворення та зникнення в домінуючій культурі. Дуже часто надмірне використання окремого популярного сленгізму призводить до втрати його популярності, а іноді й до швидкого забуття. Необхідність дослідження зумовлена відсутністю комплексного аналізу сутнісних характеристик сучасного сленгу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сленгу присвячена велика кількість фундаментальних наукових робіт, які вже стали класичними. Науковці В. Балабін [1], О. Гасюк [2], Дж. Фішман [3], Т. Торн [4] та ін. присвятили значну кількість праць сленгу та особливостям його вжитку. Проте, проблемі визначення сутнісних характеристик сучасного сленгу приділялось значно менше уваги з боку українських та зарубіжних лінгвістів.

Постановка завдання. Мета статті – визначити поняття «сленг» та виокремити його сутнісні характеристики.

Виклад основного матеріалу. Призначення мови – слугувати засобом спілкування між людьми. Мова має яскраво виражений соціальний характер, і суспільні функції мови активно впливають на її структуру, тим самим зумовлюючи її розвиток. Разом з тим не можна не враховувати того факту, що мова являє собою специфічну знакову систему з підсистемами і підструктурами, властивості та внутрішні закони функціонування якої не завжди безпосередньо пов'язані з особливостями розвитку суспільства у різні часи.

Проблема взаємодії мови та суспільства не може бути вирішена без вивчення функціонування мови у різних верствах населення і професійних групах, без ретельного дослідження її соціально-діалектної стратифікації, функціонально-стилістичного варіювання. При цьому необхідно розрізняти головні та периферійні ділянки зв'язку розвитку мови із розвитком суспільства і особливості впливу на мову різних соціальних факторів. Якщо структура мови не має прямих і жорстких зв'язків із членуванням соціальної структури суспільства, то функціонування мови і структура мовлення несуть на собі яскраві сліди впливу саме такого членування [3, р. 6]. В такому плані комунікативний статус і мовна сутність сленгу викликає значний практичний та теоретичний інтерес як окремий аспект актуальної проблематики «мова і суспільство». Це достатньо природно, оскільки сленг – це дихання життя, це пласт лексики, що постійно оновлюється, це свідчення еволюції лексичного складу мови. Особливо яскраво це відображено на прикладі американського варіанту англійської мови. Газети, книги, журнали США пронизані сленгізмами. Коли постійно натрапляєш на потік сленгу в періодиці та художній літературі, переконаєшся у необхідності його ретельного дослідження та уважного ставлення до цього складного явища [3, р. 20].

Наукові дебати щодо визначення сленгу тривають протягом двох століть. Автор словника сучасного сленгу Тоні Торн згадує про міжнародний симпозіум з питань сленгу, який проходив у Франції в 1989 році декілька днів і припинив свою роботу так і не ухваливши визначення, яке б задовольнило більшість учасників [4, с. 3]. В англійській лінгвістиці помітним є прагнення об'єднати терміном «сленг» цілу низку різних понять. Термін «сленг» настільки розширив своє значення і використовується для позначення такої

великої кількості різних понять, що виявляється складним провести розподіляючу лінію між тим, що дійсно відноситься до поняття сленгу і що ні. Існує велика кількість різних визначень цього поняття, до яких відносяться наступні: «нецензурна розмовна мова», «мова нижчих прошарків суспільства», «поезія простої людини». Часто згадують відоме визначення американського поета, яке наводить у своїй роботі Ерік Партрідж: «Сленг – це мова, яка закочує рукава, плює на долоні і береться за роботу» [5, р. 2 – 3]. Однак цей образ не відрізняється достатньою точністю.

Вчені пропонують розуміти під сленгом розмовні слова і висловлювання з грубуватим або жартівливим емоційним забарвленням, неапробовані (неприйнятні) у літературній мові [6]. Сленгізми – це виразні, головним чином іронічні, слова, що використовуються для створення нових назв для деяких речей, які є частими теми бесіди. Більшою мірою сленгізми вважаються трохи вульгарними, цинічними, різкими, і такими, що показують об'єкт мовлення у світлі безцеремонного глузування [6]. Варто зауважити, що яскраво виражений емоційний, оціночний та експресивний характер має особливий, генетично вельми неоднорідний шар лексики й фразеології, що називається сленгом, котрий існує в розмовному мовленні та знаходиться поза межами літературної норми.

Стюарт Б. Флекснер дає таке визначення сленгу: «Сленг являє собою ті слова і вирази, які використовуються різними прошарками народу і які зрозумілі йому, але, на думку більшості, не підходять для «гарного» офіційного використання їх у мові» [7, р. 6].

У словнику лінгвістичних термінів за редакцією Д. Ганича та І. Олійника запропоновано наступне визначення сленгу – це жаргонні слова або вирази, характерні для людей певних професій (моряків, художників) або соціальних прошарків [8, с. 263].

У сучасних англійських словниках сленг ототожнюється з арго чи жаргоном і вважається нестандартною лексикою.

Словник М. Вебстер подає таке визначення: «Сленг. 1. Мова, що є характерною для визначеної групи: як-то а) арго; б) жаргон. 2. Неофіційний нестандартний вокабуляр, що, як правило, складається з нових слів, довільно змінених слів, чи дотепних фігур мовлення» [9].

Словник American Heritage констатує: «Сленг. 1. Свого роду мова, що зустрічається переважно у повсякденному мовленні, складається з недовговічних нових слів і фігур

мовлення, які навмисно використовуються замість стандартних термінів для додаткової колоритності, гумору, нешанобливості чи іншого ефекту. 2. Мова, специфічна для певної групи; арго чи жаргон» [10].

Мабуть, саме завдяки згаданим вище дефініціям деякі сучасні дослідники сленгу також повністю ототожнюють поняття «сленг» і «жаргон» [2, с. 145 – 146].

Таким чином, можна констатувати, що єдиного підходу в лінгвістиці стосовно визначення поняття «сленг» не існує. Погляди лінгвістів щодо питання «сленгу» та його найбільш суттєвих особливостей можна узагальнити та визначити такі характерні риси сленгу:

– Сленг – це лексичне явище.

– Сленг – це лексика, що виникає і використовується перш за все в усному мовленні.

– Сленг характеризується більш або менш яскраво вираженим фамільярним забарвленням більшості слів і висловлювань. Ця властивість сленгу обмежує стилістичні рамки його використання.

– Фамільярне емоційне забарвлення багатьох слів і висловів сленгу відрізняється значним різноманіттям відтінків (жартівливе, іронічне, глузливе, зневажливе, презирливе, грубе і навіть вульгарне).

– Сленг – це нелітературна (інтердіалектна, напівдіалектна, неформальна, субстандартна, професійна) мова.

– Сленг – це розмовний варіант професійного мовлення; жаргон.

– Сленг – це групова говірка.

– Сленг – це варіант лексичних норм.

– Сленг – це нелітературна / субстандартна емоційно забарвлена лексика [11].

Отже, підсумовуючи вищезазначене, вважаємо, що сленг – це неофіційний словник, що складається з нових або довільно змінених слів у поєднанні з дотепними фігурами мовлення. Загалом, сленг – це різновид мовлення. В свою чергу різноманітність мовлення, або мовний різновид, стосується будь-якої помітної форми мовлення, яка використовується мовцем. Мовні ознаки різновиду мовлення відображаються на різних в лексичному, фонологічному, морфологічному чи синтаксичному рівнях мови.

Варто зауважити, що сленг є найпопулярнішим, коли його образність розвиває невідповідність на межі соціальної сатири. Кожен сленгізм має свою історію і причини популярності. Коли умови змінюються, термін може змінити значення, бути прийнятим в стандартну мову

або продовжувати використовуватися як сленг усередині окремої верстви населення [12].

Загалом сучасні лінгвісти відносять до сленгу такі розряди слів та словосполучень:

1. Слова, які належать до злочинського жаргону.
2. Розмовні слова (колоквіалізми).
3. Образні слова та вирази.
4. Аббревіатури.
5. Діалектизми.
6. Професіоналізми.
7. Випадкові утворення (оказіоналізми).
8. Слова, утворені в результаті конверсії.
9. Звичайні слова та словосполучення літературної англійської мови, що іноді відносять до сленгу.

10. Контекстні значення слів, що виникли в результаті застосування окремих стилістичних прийомів (іронії, парафрази тощо).

Враховуючи вищезазначені розряди ознаками сленгу є легковажність, яскравість, ексцентричність, гротескність, новизна та гострота [12].

Відповідно до досліджень С. Кеммер сутнісні характеристики сленгу поділяються на: загальні характеристики, групові характеристики, семантичні характеристики, формальні та додаткові характеристики.

Загальні характеристики, за якими сленг:

- не є частиною стандартної мови;
- підкреслює неформальний стиль;
- поширений в усному мовленні;
- може бути табу.

Групові характеристики, за якими сленг:

- пов'язаний з певними соціальними групами, які не є загальноприйнятими;
- має велику прихильність молоді;
- часто зустрічається в групах, які не сприймаються суспільством або принаймні основним суспільством: злочинці, бідніші верстви населення, етнічні меншини, підлітки та студенти, особливо ті, хто любить порушувати заборони;
- зазвичай використовується як маркер «внутрішньої групи», тобто сленгові терміни позначають членство в групі;
- зазвичай позначає субкультуру.

Семантичні характеристики, за якими сленг:

- часто зустрічається в заборонених семантичних сферах;

- часто яскраво метафоричний;
- часто включає перебільшення;
- часто використовується з негативною комунікативною метою у відношенні до інших людей.

Формальні характеристики, за якими сленг:

- може включати творчі переписи;
- містить редуплікації;
- вживається у формі мовної гри;
- складається з коротких слів.

Додаткові характеристики, за якими сленг:

- дуже схильний до змін у формі, ступені умовності, значенні;
- використовується для привернення уваги до нового продукту в сфері маркетингу;
- може мати регіональний характер і вживатись в окремій місцевості в межах однієї країни [13].

Таким чином, розширений розподіл сутнісних характеристик сленгу допомагає виокремити сленгізми з-поміж інших лексичних одиниць та схарактеризувати їх відповідно до комунікативної ситуації, в якій було вжито той чи інший сленгізм.

Висновки. Отже, сленгізми – це виразні, головним чином іронічні, слова, що використовуються для створення нових назв для деяких речей, які є частими теми бесіди. Вважається, що вживання сленгу можливе під час неофіційного спілкування, проте не завжди сленг має місце в неофіційній комунікації. До сленгу, зазвичай, відносять такі розряди слів та словосполучень: слова, які належать до злочинського жаргону; розмовні слова (колоквіалізми); образні слова та вирази; аббревіатури; діалектизми; професіоналізми; випадкові утворення (оказіоналізми); слова, утворені в результаті конверсії; звичайні слова та словосполучення літературної англійської мови, що іноді відносять до сленгу; контекстні значення слів, що виникли в результаті застосування окремих стилістичних прийомів (іронії, парафрази тощо). Таким чином, сутнісні характеристики сленгу поділяються на: загальні, групові, семантичні, формальні та додаткові характеристики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Балабін В. В. Сленг у сучасній лінгвістиці: огляд літератури, присвяченої проблемам сленгу. Київ : Військ. ін-т Київського нац. ун-ту ім. Т. Г. Шевченка, 2001. 62 с.
2. Гасюк О. Сленг у молодіжному середовищі. *Слово і суспільство* / За ред. О. Д. Пономаріва. К., 2000. Ч. 1. С. 145–146.
3. Fishman J. A. *The Sociology Of Language: An Interdisciplinary Social Science Approach to Language in Society. Basic concepts, theories and problems: alternative approaches*. Berlin, Boston : De Gruyter Mouton, 1971. Vol. 1, pp. 217–404.
4. Thorn T. *Dictionary of Contemporary Slang: dictionary*. London, 2014. 512 p.

5. Partridge E. Slang To-Day and Yesterday. London : Macmillan, 1970. 476 p.
6. Бондаренко К. Л. Лінгвокультурні особливості українського та англійського сленгу : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.17. Донецьк, 2007. 17 с.
7. Wentworth H., Flexner S. B. Dictionary of American Slang. New York : Crowell, 1975. 766 p.
8. Ганич Д.І., Олійник І.С. Словник лінгвістичних термінів. Київ: Вища школа, 1985. 360 с.
9. Merriam Webster Dictionary. URL: <https://www.merriam-webster.com/> (дата звернення: 24.03.2023).
10. The American Heritage Dictionary. URL: <https://ahdictionary.com/> (дата звернення: 20.03.2023).
11. Балабін В.В. Сучасний американський військовий сленг як проблема перекладу. Київ: Логос, 2002. 315 с.
12. The Characteristics of Slang. URL: <http://eprints.umm.ac.id/46908/3/BAB%20II.pdf> (дата звернення: 25.03.2023).
13. Some Characteristics of Slang. URL: <http://www.ruf.rice.edu/~kemmer/Words/slang.html> (дата звернення: 24.03.2023).